

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лісового господарства та екології
Кафедра екології

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Небеський Владислав Дмитрович

УДК 502.11

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
Аналіз стратегічної екологічної оцінки Коростенської міської
територіальної громади Житомирської області
101 «Екологія»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело

(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Науковий керівник:
Піциль А. О.
к.с-г.н,

Житомир – 2024

АНОТАЦІЯ

Небеський В. Д. Аналіз стратегічної екологічної оцінки Коростенської міської територіальної громади Житомирської області – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 101 – екологія. – Поліський національний університет, Житомир, 2024.

У кваліфікаційній роботі проведено аналіз запропонованої програми охорони навколишнього природного середовища Коростенської міської громади на період 2022-2026 років. Визначено, що програма стабілізує та покращує стан навколишнього природного середовища Коростенської громади вцілому, забезпечує екологічно безпечне середовище для життя і здоров'я населення, заходи програми не суперечать міжнародним угодам, загальнодержавним програмам та національним планам, а навпаки, спрямовані на їх безумовне дотримання та виконання. Програма розроблена з метою врахування та мінімізації можливих впливів на навколишнє середовище.

Очікується, що реалізація заходів програми сприятиме поліпшенню екологічної ситуації, створенню сприятливого навколишнього природного середовища, збільшенню біологічного та ландшафтного різноманіття, поліпшенню санітарного стану земель та водних об'єктів в межах Коростенської громади, підвищенню екологічного та культурного рівня населення громади.

Ключові слова: стратегічна екологічна оцінка, Коростенська міська громада, вода, повітря, відходи, земельні ресурси, вплив, заходи.

SUMMARY

Nebeskiy V. D. Analysis of the strategic ecological assessment of Korostensk urban territorial community of Zhytomyr – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for the bachelor in ecology in specialty 101 Ecology. – Polissya National University, Zhytomyr, 2024. – Polissya National University, Zhytomyr, 2024.

The qualification work analyzes the proposed environmental protection program of the Korosten urban community for the period of 2022-2026. It is determined that the program stabilizes and improves the state of the environment of the Korosten community as a whole, provides an environmentally safe environment for life and health of the population, the program activities do not contradict international agreements, national programs and national plans, but rather are aimed at their unconditional compliance and implementation. The program is designed to take into account and minimize possible environmental impacts.

It is expected that the implementation of the program activities will contribute to improving the environmental situation, creating a favorable environment, increasing biological and landscape diversity, improving the sanitary condition of land and water bodies within the Korosten community, and raising the environmental and cultural level of the community's population.

Keywords: strategic environmental assessment, Korosten urban community, water, air, waste, land resources, impact, measures.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	9
РОЗДІЛ 1. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ ТА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	10
РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СЕО, ТА АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ ГРОМАДИ	13
2.1. Основні етапи проведення та принципи СЕО. Нормативно-правова база для здійснення СЕО в Україні	13
2.2. Характеристика поточного стану довкілля за статистичною інформацією та адміністративними даними	18
2.3. Прогнозні зміни якщо документ не буде прийнятий	26
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ	29
3.1. Пріоритетні напрямки програми та характеристика заходів, передбачених програмою	29
3.2. Стан довкілля, умов життєдіяльності населення, які ймовірно зазнають впливу	31
3.3. Опис наслідків для довкілля, вторинних, синергетичних, кумулятивних, середньо та довгострокових, постійних, тимчасових, позитивних та негативних наслідків	34
ВИСНОВКИ	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39
ДОДАТКИ	44-54

ВСТУП

Актуальність теми дослідження.

Концепція збалансованого (сталого) розвитку, яка має на меті інтегрувати економічні, соціальні та екологічні елементи розвитку на сучасному етапі розвитку суспільства, набуває все більшого значення в міжнародній, національній та регіональній політиці.

Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю вирішення та врахування екологічних питань у процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів та населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм зосереджується на комплексному аналізі впливу запланованої діяльності на довкілля і дозволяє використовувати результати цього аналізу для запобігання або зменшення впливу на довкілля в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) - це новий інструмент реалізації екологічної політики, що базується на простих принципах легше запобігти негативному впливу на навколишнє середовище на етапі планування, ніж виявити та виправити його на етапі реалізації стратегічної ініціативи.

Об'єкт досліджень – Програми охорони навколишнього природного середовища Коростенської міської територіальної громади на 2022-2026 роки.

Предмет досліджень – є визначення обсягів основних екологічних проблем Коростенської міської територіальної громади Житомирської області .

Мета досліджень – визначити обсяг стратегічної екологічної оцінки та основні екологічні проблеми, коло органів влади та зацікавлених сторін, залучених до консультацій, а також необхідний ступінь участі громадськості в консультаціях та СЕО. Основною метою програми є поліпшення екологічної ситуації, підвищення рівня екологічної безпеки та створення

сприятливого навколишнього середовища як передумови для поліпшення якості життя і здоров'я мешканців Коростенської міської громади.

Методи та цілі дослідження.

При проведенні СЕО використовувався логічний та формальний метод до прогнозування. За відсутності конкретних показників усі припущення були консервативними і враховували найгірші сценарії розвитку подій.

Цілями СЕО Програми охорони навколишнього природного середовища Коростенської міської територіальної громади на 2022-2026 роки є:

- оцінка впливу програмних заходів на навколишнє середовище,
- в тому числі на здоров'я населення;
- визначення розумних альтернатив;
- розробка заходів для запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків реалізації Програми.

З цією метою в звіті СЕО наведено:

- характеристику екологічної ситуації, та стану довкілля;
- огляд наслідків, які можуть виникнути в разі реалізації документа національного планування;
- рекомендації щодо реалізації документа національного планування.

Вихідні дані для виконання СЕО

Для виконання СЕО проекту Програми використано наступні вихідні дані:

- ✓ дані Головного управління статистики у Житомирській області;
- ✓ аналітичні матеріали про потенціал галузей МТГ, сфер діяльності, стан його використання;
- ✓ Екологічний паспорт Житомирської області за 2020 рік;
- ✓ Екологічний паспорт Коростенської міської територіальної громади за 2021 рік;
- ✓ Дані метеостанції міста Коростень.
- ✓ Дані КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги » Коростенської міської ради.

Практичне значення – очікується, що заходи програми сприятимуть покращенню екологічної ситуації, створенню сприятливого навколишнього середовища, збільшенню біологічного та ландшафтного різноманіття,

покращенню санітарного стану земель та вод Коростенської міської територіальної громади та підвищенню рівня екологічної свідомості місцевого населення.

Перелік публікацій:

1. Небеський В. Д. Аналіз стратегічної екологічної оцінки Коростенської міської територіальної громади Житомирської області. VI Міжнародна студентська наукової конференції «Діджиталізація науки як виклик сьогодення» (03.05.2024, м. Суми, Україна). / ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. – 129–134. с

2. Небеський В. Д., Пташник Б. С., Лисак Д. А., Власюк А. О. Екологічні особливості сільських селітебних територій на прикладі Житомирської області. Екологія. Наука. Практика – 2024 Матеріали XX Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Житомир, 22 квітня 2024 року. Житомир. – «Поліський національний університет », 2024. – 52–56. с.

Структура та обсяг роботи: кваліфікаційна робота включає 54 сторінки друкованого тексту 9 таблиць, 3 рисунка та 44 джерел літератури та додатку.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, СКОРОЧЕНЬ**I ТЕРМІНІВ**

ДДП	–документ державного планування ;
МВВ	– місце видалення відходів;
ГДК	– граничнодопустима концентрація;
ПЗС	– прибережно-захисна зона;
Бк/кг	– одиниця активності радіонуклідів, беккерель на кілограм
СЕО	– стратегічна екологічна оцінка ;
ТПВ	– тверді побутові відходи ;
ДСанПіН	–нормативний документ, Державні санітарні правила і норми
СЗЗ	–санітарно-захисна зона ;
тис.м ³	– одиниця об'єму, тисяча метрів кубічниходиниця об'єму, тисяча метрів кубічних
СОЗ	– стійкі органічні забруднювачі ;
ДЛГ	–державне лісове господарство;
ОСГ	–особисте селянське господарство;
РДА	–районна державна адміністрація;
pH _{Cl}	– міра кислотності, рН нейтрального водного розчину становить 7, розчини із більшим значенням водневого показника є лужними, із меншими — кислими
ДПТ	–детальний план території.

РОЗДІЛ 1.

**ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, ІЗ
ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я
НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУТА
ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ**

Процедури стратегічної екологічної оцінки сьогодні розглядаються в багатьох країнах як один з найефективніших інструментів удосконалення просторового та стратегічного планування територій різного таксономічного рангу шляхом врахування екологічних елементів розвитку у відповідних планах і стратегіях.

Для України питання впровадження процедур СЕО в практику стратегічного планування має особливе значення. Це пов'язано з тим, що процес природокористування в Україні розвивався майже протягом усього 20-го століття на основі переважання ресурсоемних та природоруйнівних великомасштабних підходів [1, 2].

Це дає підстави стверджувати, що дослідження щодо впровадження стратегічної екологічної оцінки в Україні є актуальним для формування та реалізації стратегій соціо-еколого-економічного розвитку та розвитку міських територій [15, 24].

Фішер, Н. Хумарова, Є. Хлобистов; незважаючи на велику кількість досліджень, питання методології та методики проведення стратегічних екологічних оцінок на практиці вивчено недостатньо. [1-6].

Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті (Конвенція Еспо) встановлює загальні вимоги до всіх процедур оцінки впливу на навколишнє середовище, які включають громадське обговорення і проводяться як всередині держав, так і в сусідніх країнах, на які можуть вплинути ці проекти. Відповідно до Конвенції, процедури екологічної оцінки повинні проводитися на ранній стадії планування [5].

Процес СЕО дозволяє політикам та особам, які приймають рішення, розглянути

- Ключові екологічні тенденції, потенціал та обмеження, які можуть вплинути на довкілля в результаті реалізації стратегії;
- екологічні цілі та індикатори, що мають відношення до стратегії;
- Значні впливи, які запропонований варіант може мати на навколишнє середовище в результаті реалізації стратегії; і
- Заходи, спрямовані на уникнення, зменшення або усунення негативного впливу на довкілля та посилення позитивного впливу стратегії;
- Думки або інформація, надана компетентними органами, громадськістю та, у випадку транскордонного впливу, іншими країнами [31-42].

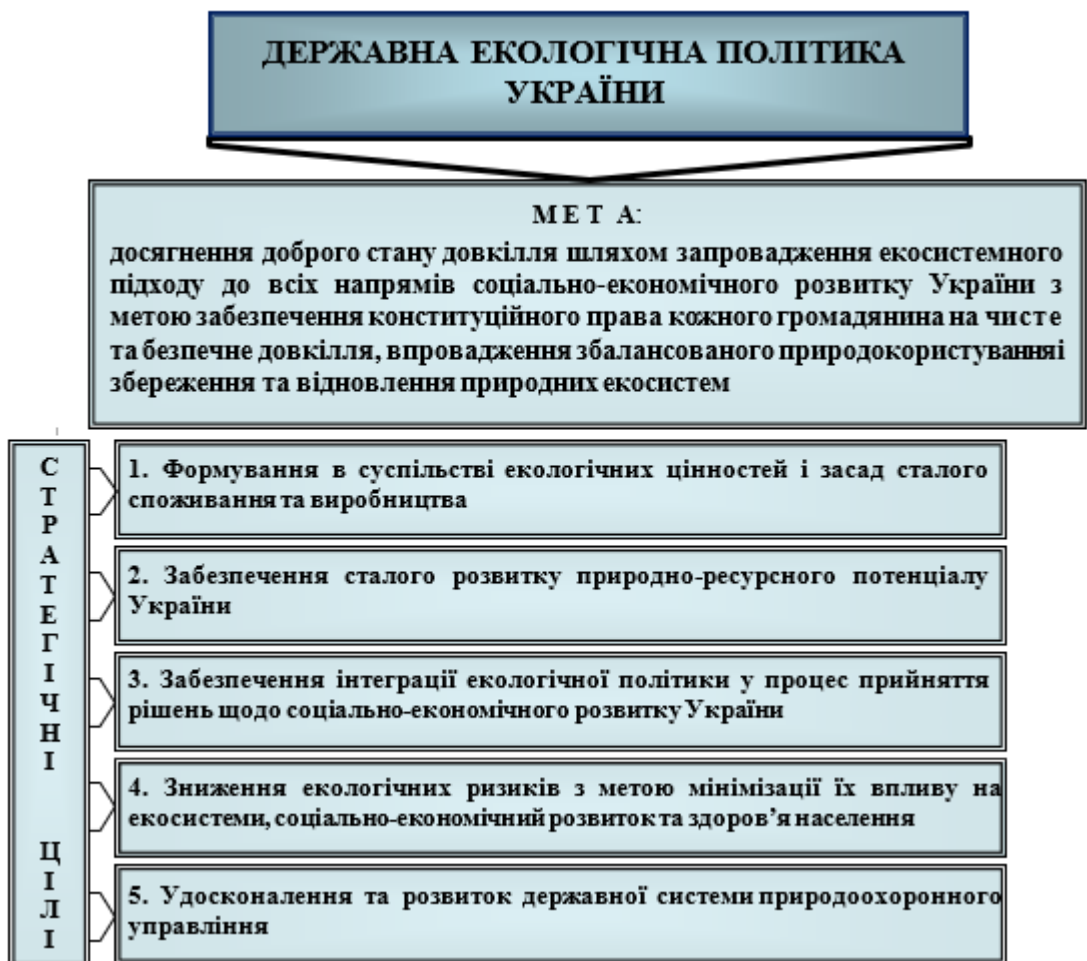

Рис. 1. Державна екологічна політика, стратегічні цілі

Якщо предметом СЕО є вже підготовлений проект стратегії, обсяг оцінки зводиться до перевірки відповідності проекту екологічним вимогам і, за можливості, до внесення до нього незначних коректив [11, 28].

Однак на цьому етапі практично неможливо вплинути на загальний характер стратегії, і більша частина потенціалу СЕО як інструменту сталого розвитку залишається невикористаною. Тому в цьому випадку оцінку СЕО слід починати одночасно з розробкою стратегії, а етап СЕО повинен бути тісно пов'язаний з кожним етапом процесу розробки стратегії. [3-5, 25].

РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СЕО, ТА АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ ГРОМАДИ

2.1. Основні етапи проведення та принципи СЕО. Нормативно-правова база для здійснення СЕО в Україні

Основними міжнародно-правовими документами у сфері СЕО є

Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті) Верховної Ради України (№ 562-VIII від 1 липня 2015 року) та окремі плани і програми, передбачені Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом оцінка впливу програм на довкілля, як це визначено Директивою 2001/42/ЄС про принципи екологічної політики України, Законом України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року" (прийнятий Верховною Радою України 21 грудня 2010 року) Реалізація принципів екологічної політики України, визначених Законом України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року" [31, 44]. [31, 44].

Закон відносить СЕО до основних засад державної екологічної політики, інструментів реалізації державної екологічної політики та індикаторів результативності стратегії [36].

У 2013 році наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (№ 679 від 17 грудня 2013 року) було затверджено Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства ЄС (План базових показників). Зокрема, згідно з цим планом, нормативно-правова база України має бути приведена у відповідність до вимог Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище [37].

2 лютого 2018 року у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту "Про стратегічну екологічну оцінку" (реєстраційний номер 6107).

Метою цього законопроекту є визначення сфери та порядку проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного екологічного планування. Законопроект підготовлений відповідно до розділу 239 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та спрямований на імплементацію Директиви 2002/41/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24 червня 2002 року про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище [37].

Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" був прийнятий Верховною Радою України 21 березня 2018 року та підписаний Президентом України 11 квітня 2018 року. Закон набув чинності 10 жовтня 2018 року [34, 37, 38].

Закон запроваджує в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який застосовується в Європейському Союзі (ЄС) і передбачає, що всі ключові документи, в тому числі національні програми, повинні попередньо проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням можливих ризиків, які та чи інша дія може становити для довкілля. Це передбачено. Це означає, що

СЕО є "наступником" оцінки впливу на довкілля (ОВД), але є більш глибоким і новим кроком у реалізації багаторівневої екологічної політики [28].

Методичні рекомендації з проведення стратегічної екологічної оцінки були затверджені наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 297 від 11 серпня 2018 року. Методичні рекомендації рекомендовані для використання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, експертами та науковцями, залученими до проведення консультацій, а також широкою громадськістю, яка бере участь у проведенні стратегічної екологічної оцінки [39].

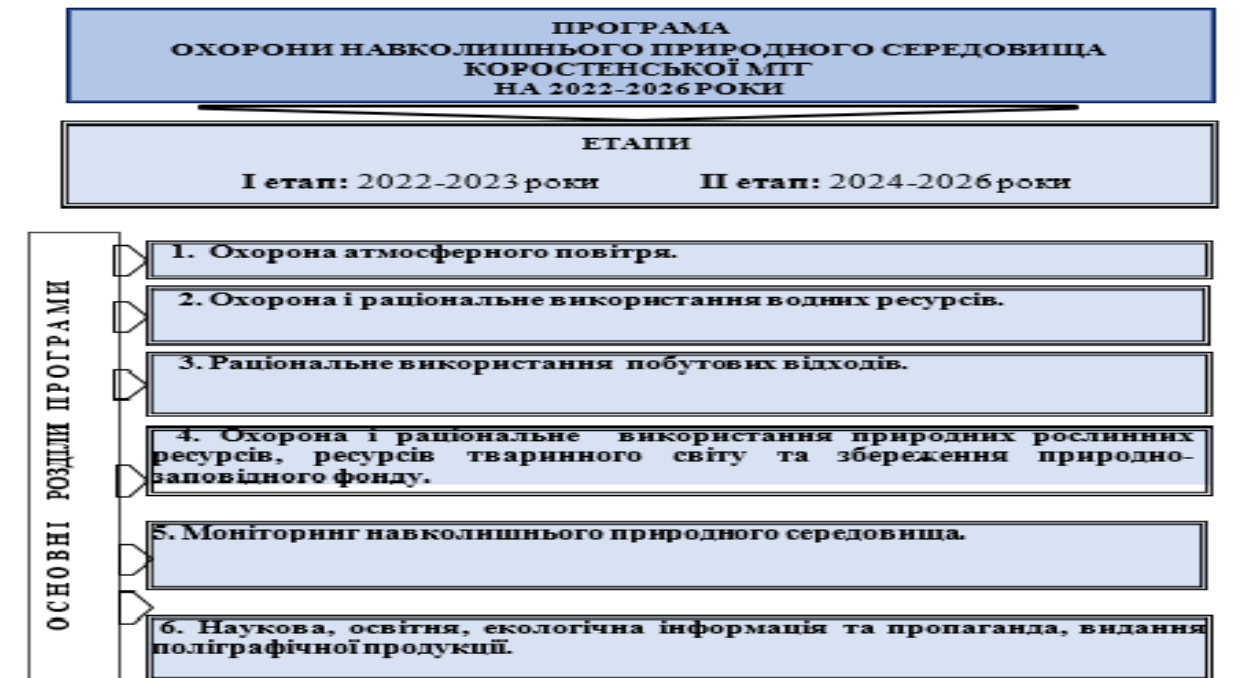

Рис. 2. Основні етапи та розділи програми з охорони навколишнього середовища на 2022-2026 роки

Аналіз відповідності цілей Програми стратегічним цілям національної екологічної політики, визначеним "Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року", представлено в таблиці нижче [32, 35, 41, 40].

Аналіз відповідності цілей Програми стратегічним цілям

Таблиця 1.

Стратегічні цілі державної екологічної політики	Цілі Програми:			
	Конкуренто-спроможна економіка	Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення	Сталий розвиток громади	Поліпшення екології
<i>Ціль 1.</i> Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	+	+	+	+
<i>Ціль 2.</i> Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	+	+	+	+
<i>Ціль 3.</i> Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	+	+	+	+
<i>Ціль 4.</i> Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	+	+	+	+
<i>Ціль 5.</i> Удосконалення тарозвиток державної системи природоохоронного управління	+	+	+	+

Ціль 1: Конкурентоспроможна економіка Метою Програми є використання конкурентних переваг економіки Коростенської міської територіальної громади (далі - Коростенська міська ОТГ), повне використання наявного потенціалу, нарощування потенціалу та створення сприятливих умов для реалізації заходів з енергоефективності та політики енергозбереження. Завдання полягає в тому, щоб.

Одним із завдань Програми є підтримка впровадження інвестиційних та інноваційних проектів, енергоефективних та ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних та екологічно чистих технологічних процесів.

Цілі та завдання Програми принципово узгоджуються зі стратегічними цілями національної екологічної політики.

Ціль 2: "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення" передбачає низку завдань і заходів, спрямованих на покращення матеріально-технічної бази об'єктів шляхом впровадження сучасних енергозберігаючих технологій та обладнання, підвищення матеріального добробуту населення Коростенського муніципального району.

Таким чином, план відповідає стратегічним цілям 1, 2 та 4 державної екологічної політики.

Ціль 3: Сталий регіональний розвиток План передбачає реалізацію низки заходів та проектів, спрямованих на покращення соціальної та дорожньої інфраструктури, модернізацію житлово-комунального господарства та будівництво житла. Це узгоджується з усіма цілями державної екологічної політики.

Ціль 4: "Покращення стану довкілля" визначає завдання та проекти з охорони довкілля та формування екологічної інфраструктури в Коростенській міській громаді.

Таким чином, Програма в основному відповідає всім стратегічним цілям державної екологічної політики.

Цілі та завдання Програми відповідають Цілям сталого розвитку, зокрема Цілям 6, 7, 9, 12 та 13 [43].

Завдання Програми також безпосередньо відповідають стратегічним цілям, визначеним у Стратегічному плані розвитку Коростенської міської громади до 2030 року [1, 2].

Таким чином, Програма узгоджується з іншими програмними документами, затвердженими Коростенською міською радою.

2.2. Характеристика поточного стану довкілля за статистичною інформацією та адміністративними даними

Заходи програми реалізуються на території Коростенської міської об'єднаної територіальної громади.

Коростенська міська територіальна громада розташована в північній частині Житомирської області. (табл 2., рис. 3).

До складу Коростенської міської ОТГ входять: 1 місто та 43 селища.

Дата утворення	01.01.2021 рік
Територія, км ²	816,6
Кількість адміністративних центрів	1
Кількість міст	1
з них: обласного підпорядкування (значення)	1
Кількість сіл	42
Кількість селищ	1
Чисельність населення, тис. чол.	73,365
Щільність населення, тис. чол. на 1 км ²	0,090

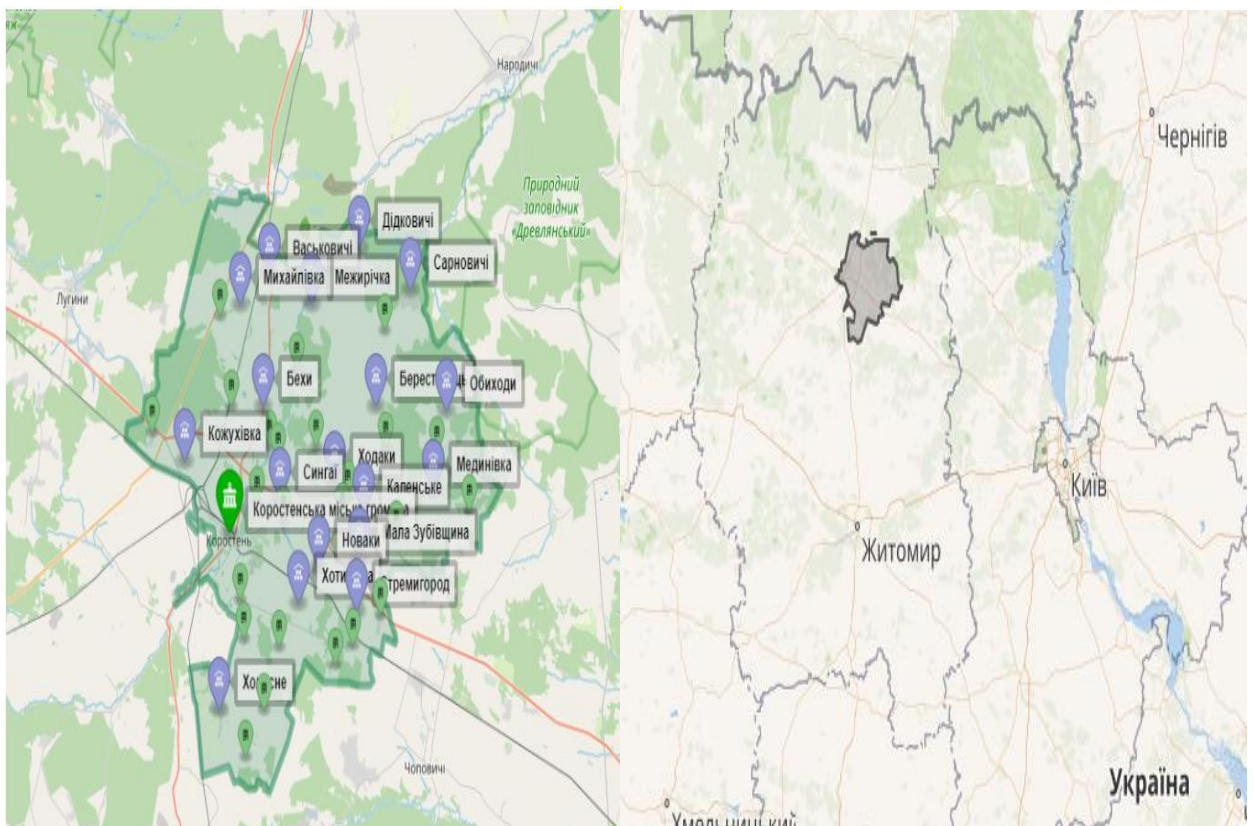

Рис. 3. Коростенська міська територіальна громада

Коростенська громада розташована у зоні мішаних лісів Житомирської області, Центральне Полісся, на півночі України.

Вона розташована за 87 км на північ від центру міста Житомир. Це 150 км від столиці України Києва та 60 км від кордону з республікою білорусь.

ОТГ розташоване на Поліській низовині, з рівнинною поверхнею і невеликими перепадами висот від 150 метрів над рівнем моря. Клімат помірно-континентальний. Основними факторами, що впливають на клімат регіону, є сонячна радіація, циркуляція повітря, частково лісистість і водно-болотні угіддя., (дивись табл. 3)

Таблиця 3

Короткий опис клімату	Клімат помірно-континентальний, зими теплі, з середньою температурою повітря у січні – 0,8 градусів, але морози іноді доходять до 20 -25 градусів. Літо тепле, середня температура липня становить до 30 + градусів, в окремі роки досягає + 35 градусів. В літні місяці часто спостерігається гроза, яка супроводжується дощем та штормовим вітром. Сніговий покров 12-30 см.
Характерні для клімату особливості	Штормові вітри це більше 15 метрів на секунду, початок шторму гроза початок. Шквальні вітри від 20 до 30 м/с можуть виникати на всій території громади. Окремі пориви повітря досягають 40 м/с. Можливі також: сильний дощ з опадами до 50 мм і більше на протязі 12 годин, град діаметром 20 мм, сильні снігопади, морози – температура повітря – 35 градусів та нижче.
Середньорічна кількість опадів	Кількість опадів становить 508,4 мм., що відповідає 88 % від річної норми. Сніговий покрив на території громади 12 – 30 см запас води в шарі снігу на кінець зими 48 мм.

Температура °С	За місяць 2020 р.												За рік
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
середня	0,8	2,0	5,0	8,4	11,5	20,8	19,8	20,0	16,3	12,0	7,0	-0,1	10,0
максимальна	7,5	13,0	18,8	24,8	26,7	33,9	32,0	33,1	31,4	22,6	12,5	7,6	33,9
мінімальна	-4,5	-9,0	-8,4	-6,2	-1,2	5,5	8,0	5,2	1,4	0,8	-4,4	-8,7	-9,0

Кількість опадів, мм	За місяць 2020 р.												За рік
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
середня	19,4	21,9	13,6	19,5	136,4	86,0	43,2	37,0	35,2	51,8	11,2	33,2	508,4
макс. (сутки)	3,6	10,4	3,8	13,7	42,2	30,9	9,7	13,9	22,2	14,1	4,4	8,9	42,2
норма	31	34	41	38	62	70	82	53	48	42	40	38	579

В структурі ґрунтів домінуюче положення займають дерново-підзолисті, глеєві, дернові ґрунти, вмістом гумусу 2%.

За даними Держгеокадастру, структура земельного фонду громади становить:, (таблиця 4).)

Структура земельного фонду Коростенської ОТГ

Основні види земель та угідь	2021 рік	
	усього тис. га	% до загальної площі території
Загальна територія	80731,4700	
у тому числі:		
1. Сільськогосподарські угіддя	43740,7155	54,2
з них:		
рілля	32517,7248	40,3
перелоги	1461,3531	1,8
багаторічні насадження	977,0467	1,2
сіножаті і пасовища	6858,7093	8,5
2. Ліси і інші лісовкриті площі	21812,6362	270
з них вкриті лісовою рослинністю	357,1440	0,4
3. Забудовані землі	3821,9859	4,7
4. Відкриті заболочені землі	5318,9859	6,6
5. Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі, зайняті зсувами,щебенем, галькою, голими скелями)	2191,0440	
6. Інші землі	5318,6834	6,6

Тваринний і рослинний світ. До них належать ссавці (понад 30 видів), птахи (близько 200 видів), плазуни (7 видів), земноводні (10 видів), риби (18 видів), комахи (близько 500 видів), ракоподібні та молюски.

Ссавці включають копитних, хижаків, зайців, гризунів, кажанів і комахоїдних. Серед парнокопитних поширені дикий кабан, благородний олень та олень-білохвіст.

Найпоширенішими хижаками в регіоні є лисиці, куниці, тхори, ласки, дрібні гризуни та птахи.

На полях і узліссях поширений заєць-русак, який харчується травою і корою, часто пошкоджуючи взимку фруктові дерева. Іноді трапляються білі кролики, занесені до Червоної книги України.

Найпоширенішими ссавцями є гризуни. Серед комахоїдних найпоширеніші жуки, кроти, їжаки та кажани. Серед птахів налічується близько 200 видів, включаючи осілих, перелітних та сезонних птахів.

Водні об'єкти

Поверхневі водні ресурси Коростенської ОТГ формуються за рахунок стоку з річкової мережі внаслідок випадання атмосферних опадів та транзитного стоку з сусідніх територій.

Річковий стік значно варіює між сезонами та кліматичними зонами. Так, до 70% річкового стоку формується під час весняних паводків або літніх водопіль, і лише 30% - в інші сезони. Влітку значна частина річки пересихає або міліє, так що вода не може бути відкачана без будівництва підпірних споруд, ставків або водосховищ.

Водосховища: водосховище Барди об'ємом 1,30 млрд м³ на річці Уж; водні об'єкти наведено в таблиці: 5.

Таблиця 5

№ з/п	Назва річки	Куди впадає	Загальна довжина (км)
1.	Річка Уж	річка Прип'ять	46,1
2.	Річка Кремно	річка Уж	12,63
3.	Річка Синявка	річка Уж	16,4
4.	Річка Моства	річка Уж	18,0
5.	Річка Лозниця	річка Уж	17,85
6.	Річка Олешня	річка Уж	22,66
7.	Річка Граничівка	річка Шестень	10,63
8.	Річка Шестень	річка Уж	13,76
9.	Річка Гнідовка	річка Синявка	8,48
10.	Річка Злобич	меліоративний канал	11,4
	Всього:		177,91

Оскільки річка Уж є головною водною артерією і єдиним джерелом питної води в Коростені, проблеми замулення і розливу в її руслі є дуже

серйозними. Оскільки в муніципалітеті немає альтернативних джерел води, вирішення цієї проблеми є критично важливим для громад, що проживають у муніципалітеті.

Біологічна якість поверхневих вод є недостатньою і погіршується через зменшення річної кількості опадів, випаровування, дефіцит води під час паводків, заростання і зменшення стоку в притоках річки Уж. Рівень води в річці Уж з кожним роком знижується.

Проблема може бути вирішена шляхом реконструкції існуючих очисних споруд та збільшення їх потужності до 15 000 м³/добу.

Проблема може бути вирішена шляхом збільшення потужності до 15 000 м³/добу.

Іншою причиною низької якості води в річці Уж є відсутність очисних споруд у Коростені.

Мережа зливової каналізації в цьому районі застаріла і не відповідає сучасним експлуатаційним вимогам. Також відсутня інтегрована система збору та відведення цих стічних вод на індивідуальні або регіональні очисні споруди.

Якість повітря

Основними забруднювачами повітря за видами економічної діяльності є сільське та лісове господарство, переробна промисловість, гірничодобувна промисловість, розробка кар'єрів та транспорт, на які припадає понад 77% загальних викидів в атмосферу.

Основні забруднювачі атмосферного повітря наведені в таблиці 6. Це, зокрема, пов'язано зі збільшенням концентрації парникових газів в атмосфері. Викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів по містах обласного значення та районах у 2020 році наведені в додатках.

Назва підприємства	Усього викидів, т/рік	Частка викидів забруднюючої речовини	
		до загального обсягу викидів %	до загального обсягу викидів відповідного населеного пункту, %
ТОВ «Бехівський гранітний кар'єр» (с. Бехи)	325,22	2,56	24,7
ПрАТ «Коростенський завод МДФ» (м. Коростень)	195,99	1,54	28,79
ТОВ «ДФУ Агро» (с. Грозине)	176,31	1,39	13,39
АТ «Коростенський кар'єр» (м. Коростень)	146,33	1,15	11,11

Поводження з відходами. Серед багатьох екологічних проблем у суспільстві особливо гостро стоїть проблема поведінки з відходами. Це пов'язано з тим, що відходи є одним з найбільших забруднювачів довкілля і негативно впливають на всі його компоненти. Ситуація ускладнюється великим розривом між кількістю накопичених відходів та кількістю відходів, що утилізуються або переробляються. Основними складовими загального обсягу відходів, що утворюються в громаді, є тверді побутові відходи та промислові відходи IV класу небезпеки, які розміщуються на полігонах та звалищах.

У Коростені відходи розміщуються на полігонах, які експлуатуються з 1975 року. Утримання та управління полігонами здійснюють комунальні виробничо-господарські підприємства.

У цих населених пунктах відсутня необхідна інфраструктура у сфері поведінки з твердими побутовими відходами, яка потребує значних інвестицій. Це означає, що немає санкціонованих полігонів, спеціалізованих підприємств з вивезення твердих побутових відходів, місць для збору та сортування ТПВ, необхідної техніки та контейнерів тощо.

З 43 населених пунктів побутові відходи збираються лише у двох селах - Грозному та Михайлівці (лише з колективного житла). В інших

населених пунктах відходи переважно вивозять на звалища в природні місця, такі як канами, яри та долини річок. Це становить екологічну небезпеку, оскільки стічні води, насичені забруднюючими речовинами, потрапляють у водойми.

Кількість спеціалізованої техніки та її неналежний технічний стан ставлять під загрозу процеси управління відходами в громаді. У населених пунктах, що входять до складу Коростенської ОТГ, відсутні спеціалізовані підприємства з вивезення побутових відходів, а відходи складаються на стихійних територіях. Існуючі системи санітарної очистки в населених пунктах є неповними і не забезпечують належного контролю за санітарним станом та операціями з поводження з побутовими відходами в населених пунктах. Відсутність у населених пунктах об'єктів з переробки та сортування відходів призводить до того, що значна частина відходів, які мають ресурсну цінність і підлягають переробці та утилізації, вивозиться на звалища та сміттєзвалища. Основну частину відходів вторинної сировини складають упаковки від харчових продуктів і споживчих товарів, побутові відходи та відходи життєдіяльності населення.

Утворення відходів по містах обласного значення та районах у 2020 році (тонн) наведено у додатках

Велика кількість непридатних пестицидів, накопичених у шести населених пунктах колишнього Коростенського району - Васьковичах, Каленському, Хотинівці, Ходаках, Берестовці та Стремигороді - перетворилися на некеровані відходи, практично без нагляду та контролю і становлять небезпеку для людей та довкілля.

Умови зберігання більшості цих хімічних засобів захисту рослин не відповідають сучасним екологічним та санітарно-гігієнічним нормам.

З метою запобігання забрудненню навколишнього середовища невідповідними та забороненими пестицидами та сільськогосподарських культур, забезпечення безпечного зберігання та належного захисту, Коростенська міська громада розглядає можливість виділення коштів на

перезатарювання пестицидів у герметичну тару та визначення безпечних місць для їх зберігання.

Стан зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та їх знешкодження станом на 01.06.2021 року наведен в додатку

Стан здоров'я населення. Забруднення навколишнього середовища негативно впливає на здоров'я місцевого населення.

Забруднене повітря може спричинити потрапляння шкідливих речовин в організм через дихальну систему. Забруднена вода може містити хвороботворні мікроорганізми та шкідливі для здоров'я речовини.

Забруднені ґрунт і ґрунтові води погіршують якість сільськогосподарської продукції. Люди здавна розглядали природне середовище як джерело сировини (ресурсів), необхідної для задоволення своїх потреб. З іншого боку, більшість ресурсів, взятих з природи, повертаються до неї у вигляді відходів, причому основна частина відходів і забруднення припадає на міста.

Вантажі та люди постійно перевозяться автомобільним транспортом, і всі види транспорту забруднюють атмосферу вихлопними газами, що містять шкідливі для здоров'я людини речовини.

Людська діяльність породжує багато промислових і побутових відходів. Зміна вікової структури населення та зниження якості і тривалості життя є наслідком багатьох економічних, соціальних та екологічних факторів, серед яких забруднення навколишнього середовища є одним з найважливіших.

Зміни в структурі захворюваності та аналіз причин смерті дозволяють зробити непрямі висновки про тенденції забруднення навколишнього середовища. Демографічні тенденції також погіршуються: захворюваність і смертність зростають, а народжуваність знижується., таблиця 7.

Захворювання по місту	2020 рік	2019 рік	2018 рік
Алергічний риніт	45	218	199
Бронхіальна астма	419	515	409
Хронічне обструктивне захворювання легень	903	911	922
Хронічний бронхіт	676	698	730
Всього:	2043	2342	2260

2.3. Прогнозні зміни якщо документ не буде прийнятий

Одним із пріоритетних напрямків покращення екологічного стану громади є вирішення проблем у сфері поводження з відходами.

Реконструкція полігонів гарантує безпечне захоронення твердих побутових відходів на полігонах з обов'язковим дотриманням технічних вимог, що, в свою чергу, покращує екологічний стан м. Коростеня та інших населених пунктів Коростенської міської громади.

У населених пунктах, приєднаних до міської громади, необхідно організувати збір та вивезення побутових відходів, але ці населені пункти не мають необхідної інфраструктури у сфері поводження з твердими побутовими відходами, що потребує значних інвестицій.

Оскільки річка Уж є головною водною артерією і єдиним джерелом питної води в Коростені, замулення і розлив її русел є дуже серйозною проблемою.

Оскільки в муніципалітеті немає альтернативних джерел води, вирішення цієї проблеми є критично важливим для громад, що проживають у муніципалітеті.

Біологічна якість поверхневих вод є недостатньою і погіршується через зменшення річної кількості опадів, випаровування, дефіцит води під час паводків, заростання та зменшення стоку в притоках річки Узі. Рівень води в річці Узі знижується з кожним роком.

У населеному пункті є багато протипаводкових гідротехнічних споруд, більшість з яких були побудовані в період з 1950 по 1960 роки і потребують

реконструкції. Руйнування водорегулюючих споруд може призвести до переходу річки в брід, посилення ерозійних процесів, погіршення санітарно-епідеміологічної ситуації в населеному пункті та відсутності рекреаційних зон.

На якість води в річці Уж також негативно впливає робота очисних споруд КП "Водоканал", які потребують реконструкції. Існуючі очисні споруди були побудовані в 1978 році, є технічно застарілими, працюють неефективно і не забезпечують належного очищення стічних вод перед їх скиданням в річку Уж. Цю проблему можна вирішити шляхом реконструкції існуючих очисних споруд.

Іншою причиною низької якості води в річці Уж є відсутність очисних споруд у Коростені.

Регіональна мережа зливової каналізації застаріла, не відповідає сучасним експлуатаційним вимогам, а також відсутня інтегрована система уловлювання, збору та відведення цих стічних вод на індивідуальні або регіональні очисні споруди.

Основні проблеми.

- Провести паспортизацію водних об'єктів та розробити заходи з їх реабілітації.

- Проводити очищення водних об'єктів громади.

- Проведення перевірок суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на територіях, прилеглих до прибережної зони водного об'єкта, з метою недопущення потрапляння неочищених або недостатньо очищених стічних вод у водний об'єкт.

- Замулення та проблеми бродів у річці Уж, основному джерелі питної води для міста.

- Перевантаження та неефективна робота очисних споруд, в тому числі комунальних очисних споруд зливової каналізації.

- Тривалий термін експлуатації водопровідно-каналізаційної мережі, що призводить до частих аварій, спричиняє масові втрати води та перехресне забруднення.

- Потреба у збільшенні та оновленні існуючого парку спеціалізованої комунальної техніки, особливо для вивезення та утилізації твердих побутових відходів.

- Відсутність сміттєпереробних потужностей забруднює територію промисловими та побутовими відходами і збільшує навантаження на сміттєзвалища.

- Можливе руйнування гідротехнічних споруд, які вже відпрацювали свій термін експлуатації.

- Погіршення фітосанітарного стану зелених насаджень (багато хворих та аварійних дерев).

- Населені пункти: Васьковичі, Каленське, Мединівка, Хотинівка, Ходаки, Берестовець, Стремигород, які входять до складу міських громад, де розміщені непридатні та заборонені до використання пестициди та отрутохімікати. та зберігаються у незадовільних умовах, загальною вагою 21211 кг, які потребують перезатарення та транспортування до безпечного місця зберігання для подальшої утилізації.

- У с. Ключеве знаходиться об'єкт незавершеного будівництва - Коростенське сховище дезактивованих відходів (Сховище), що становить радіаційну небезпеку.

РОЗДІЛ 3

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Пріоритетні напрямки програми та характеристика заходів, передбачених програмою

Підставою для розроблення Програми є наявність проблем у Коростенській міській громаді, розв'язання яких потребує залучення бюджетних коштів, коштів з інших джерел та координації спільних дій органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та місцевого населення., ресурсне забезпечення програми наведено в табл. № 8

Основною метою Програми є створення сприятливого навколишнього середовища як передумови для поліпшення екологічної ситуації, підвищення рівня екологічної безпеки та поліпшення якості життя і здоров'я населення Коростенської міської громади.

Пріоритетними напрямками Програми є:

- Контроль за дотриманням природоохоронного законодавства.
- Запобігання забрудненню підземних та поверхневих вод.
- Будівництво та реконструкція очисних споруд і дренажних систем.
- Покращення санітарного та екологічного стану водних об'єктів та прибережних територій.
- Зменшення викидів забруднюючих речовин та покращення якості атмосферного повітря.
- Озеленення, благоустрій населених пунктів та збереження природно-заповідного фонду.
- Розвиток систем поводження з твердими побутовими відходами.
- Виявлення та ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ на території Коростенської ОТГ.
- Забезпечення екологічно безпечного зберігання та утилізації небезпечних хімічних речовин на території Коростенської ОТГ.
- Будівництво очисних споруд для утилізації відходів.

-Екологічна освіта і виховання місцевого населення та інформування громадськості про стан довкілля.

Опис заходів, передбачених Програмою

Коростенська міська програма охорони навколишнього природного середовища на 2022-2026 роки - це комплекс взаємопов'язаних, організаційних, ресурсозберігаючих, природоохоронних, освітніх та виховних заходів, спрямованих на поліпшення стану навколишнього природного середовища на території Коростенської міської ради.

Програма розроблена з урахуванням передових технологій, раціонального використання території та створення нормальних умов для функціонування об'єктів міської інфраструктури та прилеглих населених пунктів Коростенської міської територіальної громади.

Збереження та охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів є особливо важливими питаннями і невід'ємною складовою соціально-економічного розвитку Коростенської міської територіальної громади.

Необхідність розробки Програми зумовлена зростаючими потребами у поліпшенні якості навколишнього природного середовища, збільшенням негативного впливу довкілля на здоров'я населення та подальшою стабілізацією екологічної ситуації в громаді.

Програма не передбачає здійснення планової діяльності, яка може мати значний вплив на довкілля і для якої законодавством передбачена процедура оцінки впливу на довкілля.

Сприятти вирішенню цих проблем планується шляхом реалізації різноманітних заходів з охорони та раціонального використання водних ресурсів, охорони атмосферного повітря, впорядкування поводження з промисловими та побутовими відходами, охорони та збереження рослинного і тваринного світу, із залученням коштів державного та обласного бюджетів, бюджету Коростенської міської громади та інших фінансових ресурсів.

Основні напрямки природоохоронної діяльності за розділами

- Охорона атмосферного повітря.
- Охорона і раціональне використання водних ресурсів.
- Раціональне використання побутових відходів.
- Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереження природно-заповідного фонду.
- Моніторинг навколишнього природного середовища.
- Наукова, освітня, екологічна інформація та пропаганда, видання поліграфічної продукції.

Таблиця 8

Ресурсне забезпечення Програми

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання програми	Етапи виконання програми			Усього витрат на виконання програми (тис. грн.)
	I		II	
	2022 рік	2023 рік	2024 рік-2026 рік	
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:	83606,0	72902,8	151409,4	307918,2
державний бюджет	66718,2	59600,0	118800,0	245118,2
бюджет Коростенської МТГ	16887,8	13302,8	32609,4	62800,0
кошти інших джерел	-	-	-	-

Реалізація програми дозволить реалізувати державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, а саме покращити екологічну ситуацію та екологічну рівновагу в Коростенській міській громаді.

3.2. Стан довкілля, умов життєдіяльності населення, які ймовірно зазнають впливу

Програма передбачає реалізацію природоохоронних заходів, що охоплюють територію громади.

Для визначення найбільш актуальних проблем та практичних шляхів їх вирішення у сфері покращення якості довкілля, умов проживання та стану здоров'я місцевого населення необхідно провести SWOT-аналіз:(табл. 9)

Сильні сторони	Слабкі сторони
Суспільне усвідомлення невідкладності вирішення екологічних проблем громади	Відсутність почуття відповідальності за стан довкілля, недостатнє усвідомлення громадянського суспільства щодо необхідності дотримання природоохоронного законодавства
Наявний значний виробничий, науково-технічний, підприємницький потенціал, орієнтований на вирішення завдань з покращення стану довкілля	Незадіяність виробничого та науково-технічного потенціалу для вирішення пріоритетних завдань для покращення стану довкілля
Активна позиція ЗМІ щодо висвітлення проблем стану навколишнього природного середовища	Недостатня ефективність екологічної освіти в зв'язку з низьким бюджетним фінансуванням екологічних програм, слабким розвитком матеріально-технічної бази, нормативно-правового, інформаційного та кадрового забезпечення
Можливості	Загрози
Збільшення обсягів утилізації промислових відходів та повне очищення від невідомих, непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин (відходів пестицидів)	Відсутнє фінансове забезпечення проведення заходів
Поступове зниження темпів утворення відходів з подальшим скороченням їх обсягів, скорочення обсягів відходів, що захоронюються на місцях видалення відходів	Подальше зростання обсягів утворення і накопичення відходів
Впровадження екологічно безпечних технологій по скороченню викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, в тому числі від автотранспорту	Відсутність заходів щодо впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, заміни морально та фізично застарілого обладнання
Зменшення обсягів скиду забруднених стічних вод у поверхневі водні об'єкти та покращення якості питної води	Збільшення антропогенного тиску виробничої діяльності суб'єктів господарювання та погіршення стану житлово-комунального сектору (зношеність технологічного обладнання комунальних очисних споруд або взагалі їх відсутність, несвоєчасність проведення поточних та капітальних ремонтів)
Збереження об'єктів природно-заповідного фонду, розвиток екомережі, охорона та раціональне використання рослинного та тваринного світу	Відсутність правового забезпечення в частині врахування питань збереження біорізноманіття під час прийняття управлінських рішень

Програма в цілому відповідає принципам екологічної збалансованості (сталого розвитку) і зосереджена на зменшенні негативного впливу на довкілля.

Реалізація Програми, ймовірно, не призведе до нових негативних впливів на навколишнє середовище, в тому числі на здоров'я населення.

Існує незначний потенціал того, що реалізація Програми матиме значний кумулятивний вплив на навколишнє середовище в цілому, навіть якщо потенційний вплив на навколишнє середовище або здоров'я людини сам по собі є незначним.

Реалізація Програми сприятиме реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, тобто поліпшенню екологічної ситуації та екологічної рівноваги Коростенської міської територіальної громади.

Реалізація Програми дасть змогу досягти наступних результатів:

- Зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря;
- Запобігання забрудненню поверхневих та підземних вод шляхом покращення роботи очисних споруд та реконструкції існуючої каналізаційної мережі;
- Збереження водного балансу;
- Відновлення та підтримання в належному стані джерел питної води; т
- Покращення стану земель шляхом ліквідації стихійних сміттєзвалищ та запобігання їх утворенню;
- Покращення стану зелених насаджень у громаді шляхом знесення аварійних та сухостійних дерев, розширення паркових зон та впорядкування доріг;
- Очистити місцеві річки;
- Виховувати та навчати місцевих жителів з питань екології та надавати інформацію про стан довкілля;
- Забезпечення екологічно безпечного зберігання та утилізації пестицидів, що зберігаються в громаді, серед іншого.

Очікується, що програмні заходи покращать екологічну ситуацію, створять сприятливе навколишнє середовище, збільшать біологічне та ландшафтне різноманіття, покращать санітарний стан земель та водних об'єктів Коростенської міської громади та підвищать рівень екологічної культури місцевого населення.

3.3. Опис наслідків для довкілля, вторинних, синергетичних, кумулятивних, середньо та довгострокових, постійних, тимчасових, позитивних та негативних наслідків

Вплив на навколишнє середовище, включаючи вплив на здоров'я населення, - це будь-який можливий вплив на флору і фауну, біорізноманіття, ґрунт, клімат, повітря, воду, ландшафт (у тому числі антропогенний), природні території та об'єкти, безпеку і здоров'я населення, матеріальні активи, культурну спадщину та взаємодію цих факторів.

Вторинні впливи - переваги від широкої участі громадськості у прийнятті рішень та встановлення прозорих процедур прийняття рішень.

Кумулятивні ефекти - накопичення отрут різних речовин в організмах людей, тварин і рослин внаслідок тривалого використання.

Можливість того, що реалізація Програми може призвести до такого можливого впливу на навколишнє середовище або здоров'я людини, є незначною сама по собі, але має значний кумулятивний вплив на навколишнє середовище в цілому.

Синергетичний ефект - загальний ефект, коли два або більше факторів взаємодіють, що означає, що їхні ефекти значно перевищують ефекти окремих факторів.

Очікується, що короткострокові та середньострокові ефекти проявляться протягом одного-п'яти років.

Оцінка потенційного впливу на навколишнє середовище та людей показала, що окрім позитивного впливу, Програма, за відсутності належного управління, може мати і негативний вплив на навколишнє середовище.

Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я населення мають бути заходи, пов'язані з покращенням екологічних умов у громаді.

Реалізація природоохоронних заходів, передбачених Програмою, забезпечить

- мобілізацію матеріальних і фінансових ресурсів, координацію діяльності органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання, участь громадян у природоохоронній діяльності шляхом підвищення екологічної свідомості та освіти населення.

- Перехід до збалансованої та інтегрованої системи управління у сфері використання і відтворення природних ресурсів, охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки суспільства.

- Зменшення викидів шкідливих речовин в атмосферу.

- Покращення якості поверхневих вод в результаті нового будівництва та реконструкції (ремонту, модернізації) існуючих очисних споруд.

- Зменшення обсягів захоронення промислових та твердих побутових відходів за рахунок впровадження нових технологій, систем роздільного збору, будівництва об'єктів поводження з відходами та покращення експлуатації та управління полігонами ТПВ.

- Зупинить втрату біорізноманіття та ландшафтів, дозволить розширити мережу природно-заповідного фонду та розбудовувати екологічну мережу.

- Створити ефективну систему екологічної освіти та підвищити обізнаність громадськості з екологічними проблемами.

- Удосконалити системи моніторингу довкілля.

Комплекс природоохоронних заходів має створити сприятливі умови для безпечного для здоров'я людини довкілля.

На основі контрольного переліку, оцінка потенційного впливу заходів, запланованих програмою, на навколишнє середовище представлена в таблиці яка наведена в додатках до бакалаврської роботи.

Заходи, які необхідно вжити для зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків реалізації програми пропонується виконати наступні завдання які наведені в таблиці в додатках до випускної роботи.

ВИСНОВКИ

Аналіз запропонованої Програми охорони навколишнього природного середовища Коростенської міської громади на період 2022-2026 років дозволяє зробити наступні висновки:

1. Цілі та заходи Програми відповідають законодавству та іншим документам у сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема наступним документам:

-Закону України про"Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року".

- Національний план управління відходами до 2030 року.

-Регіональна програма охорони навколишнього природного середовища Житомирської області на 2018-2020 роки.

2. Програма стабілізує та покращує стан навколишнього природного середовища Коростенської громади вцілому, забезпечує екологічно безпечне середовище для життя і здоров'я населення, зменшує негативний вплив господарської діяльності на навколишнє природне середовище, раціонально використовує природні ресурси, зменшує забруднення атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод та обмежує шкідливий вплив промислової діяльності на навколишнє природне середовище, визначає низку ключових завдань, спрямованих на забезпечення екологічної безпеки громади шляхом

3. Заходи Програми не становлять загрози для найбільш чутливих елементів місцевої екосистеми, природоохоронних територій.

4. Заходи Програми не суперечать міжнародним угодам, загальнодержавним програмам та національним планам, а навпаки, спрямовані на їх безумовне дотримання та виконання. Програма розроблена з метою врахування та мінімізації можливих впливів на навколишнє середовище.

5. Очікується, що реалізація заходів Програми сприятиме поліпшенню екологічної ситуації, створенню сприятливого навколишнього природного середовища, збільшенню біологічного та ландшафтного різноманіття,

поліпшенню санітарного стану земель та водних об'єктів в межах Коростенської громади, підвищенню екологічного та культурного рівня населення громади.

6. Факторами, що ускладнювали проведення СЕО, були наступні:

-відсутність достатньої кількості статистичних даних та інших ознак для оцінки об'єктивної екологічної ситуації на різних територіях Коростенської міської ОТГ;

-відсутність фінансової підтримки проведення СЕО відповідними установами, які мають необхідні дозволи та досвід проведення СЕО складних програмних документів;

- це не є перешкодою для прийняття даного документу, враховуючи той факт, що реалізація завдань Програми буде здійснюватися різними виконавцями в рамках різних проектів, які не потребують проведення СЕО чи ОВД.

7. Під час проведення СЕО були оцінені фактори ризику та потенційні впливи завдань і проектів Програми на навколишнє середовище, беручи до уваги те, що завдання спрямовані на реалізацію екологічно чутливих проектів та заходів на користь місцевих громад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України 562-19 від 01.07.2015. Про ратифікацію Протоколу про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 32, ст. 319). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/562-19>.
2. Розпорядження КМУ №577 від 27.05.2011 р. «Про затвердження Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015». <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/577-2011-%D1%80>
3. Partidário M. R. Strategic Environmental Assessment (SEA). Current practices, future demands and capacitybuilding needs [Електронний ресурс] : Course manual / M. R. Partidário. – Lisbon : International Association for Impact Assessment (IAIA), 2003. – 71 р. – Режим доступу:http://www.iaia.org/Non_Members/EIA/SEA/SEAManual.pdf. с. 2
4. João E. Key Principles of SEA / E. João // Implementing Strategic Environmental Assessment / Eds. M. Schmidt, E. João, E. Albrecht : Environmental Protection in the European Union, Vol. 2. – Berlin, Heidelberg: Springer, 2005. – P. 3–14.
5. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті : [Фінляндія, Еспоо, 25 лютого 1991 р.] / ООН. Економічна і Соціальна Рада ; Європейська Економічна Комісія // Бюлетень СЕК ООН, Женева.
6. Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015);
7. Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС;
8. Водний кодекс України;
9. Лісовий кодекс України «Про природно-заповідний фонд»;

10. Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;
11. Закон України «Про відходи»;
12. Закон України «Про питну воду та питне водопостачання»;
13. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення»;
14. Закон України «Про рослинний світ»;
15. Закон України «Про тваринний світ»;
16. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
17. Національний план дій управління відходами до 2030 року, затверджений КМУ 20 лютого 2019 року;
18. Рамкова конвенція про зміну клімату;
19. Паризька кліматична угода;
20. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
21. Цілі сталого розвитку на період 2016-2030 років (зокрема, ціль 13 «Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками»).
22. Розпорядженні КМУ від 07.12.2016 №932-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року».
23. Розпорядженні КМУ від 06.12.2017 № 878-р «Про затвердження плану заходів щодо виконання концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року.
24. Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про відходи» (№ 187/98-ВР від 05.03.1998) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

25. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Житомирської області у 2020 році

26. Екологічний паспорт Житомирської області (2022 р.)

27. Статистичний щорічник Житомирської області за 2018-2022р.

28. Законодавчі акти, на яких базуються рішення проекту генерального плану: – Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 18.02.2015 р. №3040-V із змінами.

29. Закон України «Про внесення змін до статті 8 Закону України «Про автомобільні дороги» щодо класифікації автомобільних доріг загального користування» від 21.11.2012 р. № 4223-V.

30. Небеский В. Д. Аналіз стратегічної екологічної оцінки Коростенської міської територіальної громади Житомирської області. VI Міжнародна студентська наукової конференції «Діджиталізація науки як виклик сьогодення» (03.05.2024, м. Суми, Україна). / ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. – 129–134. с

31. Небеский В. Д., Пташник Б. С., Лисак Д. А., Власюк А. О. Екологічні собливості сільських селітебних територій на прикладі Житомирської області. Екологія. Наука. Практика – 2024 Матеріали ХХ Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Житомир, 22 квітня 2024 року. Житомир. – «Поліський національний університет », 2024. – 52–56. с.

32. Алексєєва Є. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» / Є. Алексєєва; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів : Вид во«Компанія “Манускрипт”», 2018. – 60 с. – Режим доступу : http://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2018/11/Komentar_do_zakony_OVD_netversia.pdf.

33. Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля :Постанова КМУ від 13 грудня 2017 р. № 1026 [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-%D0%BF#Text>.

34. Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля : Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 1010.

35. Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля : Постанова КМ України від 13 грудня 2017 р. № 989.

36. Оцінка впливу на довкілля: міжнародні стандарти, досвід інших країн і передумови до запровадження нової моделі оцінки впливу на довкілля в Україні та її основні елементи [Електронний ресурс] / С. Вихрист, Є. Єндрюшка, Н. Мікуліч та ін. – Київ, 2018. – 141 с. (електронне видання).

37. Алексєєва Є. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості : посібник / Є. Алексєєва; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів : Вид-во «Компанія “Манускрипт”», 2017. – 36 с.

38. Вплив (не)допустимий: як покращити оцінку впливу рубок на довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epl.org.ua/wpcontent/uploads/2020/06/OVD_rubok_lisu_versiya_OK_clean_posylannya_1.pdf.

39. Методичні рекомендації з розробки звіту з оцінки впливу на довкілля в галузі лісового господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mepr.gov.ua/documents/2749.html>.

40. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/environment/eia/eialegalcontext.htm>.71

41. Алексєєва Є. Оскарження висновків з оцінки впливу на довкілля в суді / Є. Алексєєва; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів : Вид-во «Компанія “Манускрипт”», 2019. – 24 с.

42. Шутяк С. Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» / С. Шутяк; за заг. ред. О. Кравченко. – Львів : Вид-во «Компанія "Манускрипт"», 2019. – 128 с.
43. Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_272#Text.
44. Екологічний аудит : Посібник з екологічного менеджменту і екологічного аудиту / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, В. М. Навроцький та ін. – К. : Символ-Т, 2015. – 221 с.